

14.03.2016

Завершили роботу XXVI читання академіка В. І. Вернадського

У Національній бібліотеці України ім. В. І. Вернадського відбулися XXVI читання академіка В. І. Вернадського «Розвиток науки – стратегія забезпечення майбутнього». У заході взяли участь науковці НАН України, дослідники творчої спадщини великого вченого, аспіранти, студенти, бібліотекарі ([Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського](#)).

З вітальним словом до присутніх звернувся В. Ємельянов, перший заступник головного вченого секретаря НАН України, член-кореспондент НАН України, заступник голови Комісії НАН України з розробки наукової спадщини академіка В. Вернадського. Він підкреслив, що наукова спадщина В. Вернадського посідає особливе місце в безмежжі світової науки і культури, а читання, які щорічно відбуваються в стінах провідної бібліотеки країни, допомагають розширювати й поглиблювати наше пізнання цієї спадщини, живлять сучасних науковців новими ідеями.

Генеральний директор Національної бібліотеки України ім. В. І. Вернадського, член-кореспондент НАН України В. Попик зазначив, що проблема, якій присвячено XXVI читання академіка В. І. Вернадського, перебуває в самому центрі уваги вітчизняного наукового співтовариства: *«Сучасна наука все менше замикається на суто теоретичному знанні, все більше стає наукою високих технологій, які ґрунтуються на фундаментальних, а не на прикладних дослідженнях. Обов'язок вчених полягає в тому, щоб зробити розуміння цих закономірностей загальним, повернути вітчизняну науку зі шляху країн “третього світу” на шлях науково-технічного прогресу»*.

За словами В. Попика, у реалізації стратегії ефективної розбудови української науки величезну роль відіграє Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського. *«Свою роль бібліотека вбачає у формуванні великих баз даних наукової інформації, впровадженні новітніх інтелектуальних технологій обробки інформації, розвитку співробітництва з провідними світовими інформаційними корпораціями та науковими центрами, вихованні у молодих науковців культури грамотного використання світової наукової інформації»*, – наголосив генеральний директор НБУВ.

Погляди В. Вернадського на роль науки в цивілізаційному прогресі проаналізував у своїй доповіді О. Онищенко, радник Президії НАН України, академік НАН України, заступник голови Комісії НАН України з розробки наукової спадщини академіка В. Вернадського.

Зокрема академік О. Онищенко зазначив, що В. Вернадський стверджував: багатство країни формується завдяки двом чинникам: наукова робота і праця, однак лише наука може вирішувати масштабні питання. Тому завдання держави полягає не в організації державної науки, а в допомозі науковій

творчості нації, розвитку науки, що дасть можливість створити стійке, стабільне суспільство. В. Вернадський писав: *«Я вважаю, що та країна, той народ, який це зрозуміє, вийде сильним, могутнім і щасливим із кризи, яку переживає. Той же, який це не усвідомлює – є народ приречений»*.

О. Онищенко зауважив, що сьогодні, як і 100 років тому, питання кризи в державі та науці активно дискутується. Шляхи подолання цієї кризи можна знайти в далекоглядних твердженнях В. Вернадського: *«Чим важчим і гіршим є економічний стан країни, тим рішучіше слід ставати на шлях спрямування величезних матеріальних засобів на створення народного багатства, неминучою передумовою якого є наукове знання <...> У складних умовах соціальних трансформацій <...> поєднання соціальної та наукової творчості – це той шлях, який забезпечує успіх <...> Соціальний досвід нашого масштабу може бути вдалим, якщо до його проведення будуть залучені не лише люди, з величезної волею, а й люди науки, люди розуму, знання і таланту. Наукові досягнення повинні використовувати сповна»*.

І. Ємельянов, директор Національного науково-природничого музею НАН України, член-кореспондент НАН України, доповів про внесок В. Вернадського в розвиток природничої музеєлогії. Він зауважив, що формування науково-природничих колекцій у нашій країні нерозривно пов'язано з В. Вернадським. Працюючи в Петербурзі, В. Вернадський створив геологічний і мінералогічний музеї. Тож, повернувшись до України, учений став ініціатором створення наукових установ природничого спрямування: Інституту мінералогії, мінералогічного, геологічного, палеонтологічного, ботанічного і зоологічного музеїв.

Доповідач зазначив, що нині геологічний, палеонтологічний, зоологічний і ботанічний музеї об'єднані в єдиний комплекс – [Національний науково-природничий музей НАН України](#), головним завданням якого є проведення фундаментальних і прикладних досліджень за пріоритетними напрямками природничих наук; створення, збереження та поповнення фондів та експозиційних природничих колекцій; проведення науково-освітньої, культурно-просвітницької роботи; сприяння науковому прогресу та популяризація наукових знань у суспільстві.

З новими фундаментальними виданнями та архівними знахідками, пов'язаними з В. Вернадським, учасників читань ознайомила Л. Яременко, директор Інституту архівознавства Національної бібліотеки України ім. В. І. Вернадського, кандидат історичних наук.

У своєму виступі доповідач охарактеризувала окремі видання, підготовлені українськими й російськими дослідниками, зосередивши увагу присутніх на працях:

- *що безпосередньо стосуються В. Вернадського* («Вибрані наукові праці академіка В. І. Вернадського» у 10 томах (НБУВ, 2011–2012); «В. И. Вернадский.

Собрание сочинений в 24 томах» (РАН, 2013); «Духовний мир В. І. Вернадського» (В. І. Спірова-Дрягина, 2013) та ін.)

- *що висвітлюють громадську діяльність В. Вернадського* («Представники України в Державній раді Російської імперії 1906–1917 років» (О. В. Зінченко, 2013) та ін.);

- *що стосуються досліджень біосферно-ноосферної проблематики вчення В. Вернадського* («Социально-политические аспекты ноосферных учений (И. А. Козиков, 2012); «Учение В. И. Вернадского о биосфере и ноосфере (В. П. Казначеев, 2010) та ін.);

- *що присвячені родинним зв'язкам, родоводу вченого* («В. І. Вернадський та В.Г. Короленко: у поєднанні долі і поглядів (В. М. Самородов та ін., 2013);

- *що презентують документи і матеріали самого В. Вернадського та про нього* («Вернадский Владимир Иванович. Философские мысли натуралиста» (2013); «Письма Я. В. Самойлова В. И. Вернадскому, 1897–1921» (НАН України, 2013).

Л. Яременко наголосила, що всі означені видання є у фондах НБУВ і будуть корисними науковцям не лише з точки зору дослідження наукових і суспільних поглядів В. Вернадського, а й для поглиблення уявлень про численні питання з історії України кінця ХІХ – першої половини ХХ ст., становлення, формування та розвитку української науки.

Учасники заходу також мали можливість ознайомитись [із книжково-документними експозиціями до ХХVІ читань академіка В. І. Вернадського.](#)